

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 2Cdo/131/2018
Identifikačné číslo spisu: 4113241449
Dátum vydania rozhodnutia: 30.04.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Viera Petříková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:4113241449.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ C. E., bývajúcej v G. a 2/ C. L., bývajúceho v G., zastúpených Mgr. Ľudovítom Paulovičom, advokátom so sídlom v Lučenci, Martina Rázusa 19, proti žalovaným 1/ MED - ART, spol. s r. o., so sídlom v Nitre, Hornočermánska 4, zastúpeného Mgr. Petrom Mesárošom, advokátom so sídlom v Nitre, Bottova 34 a 2/ KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s., Vienna Insurance Group, IČO: 00 585 441, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 4, zastúpenej JUDr. Félixom Neupauerom, advokátom s o sídlom v Bratislave, Dvořákovo nábřeží 8/A, o náhradu nemajetkovej ujmy s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Nitra pod sp. zn. 14 C 287/2013, o dovolaní žalovanej 2/ proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 11. mája 2017 sp. zn. 9 Co 267/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a .
Žalobcovia majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Žalobcovia sa podanou žalobou domáhali uloženia povinnosti žalovaným 1/ a 2/ zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 20 000 €, žalobcovi 2/ sumu 20 000 € z titulu náhrady nemajetkovej ujmy za stratu blízkej osoby (otca žalobkyne 1/ a starého otca žalobcu 2/), ktorá bola usmrtená pri dopravnej nehode. Keďže k neoprávnenému zásahu do osobnostnej sféry žalobcov došlo v rámci plnenia úloh právnickej osoby konaním fyzickej osoby, ktorá v mene žalovanej 1/ tieto úlohy plnila, vyvodzovali zodpovednosť voči žalovanému 1/ a zodpovednosť žalovanej 2/ z § 4 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti z a škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla (ďalej len „zákon č. 381/2001 Z.z.“).

2. Okresný súd Nitra (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 9. marca 2016 č. k. 14 C 287/2013-338 v prvom výroku zaviazal žalované 1/ a 2/ povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 5 000 € titulom náhrady nemajetkovej ujmy, a to v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhej zo žalovaných. Druhým výrokom žalobu vo zvyšku vo vzťahu k žalobkyni 1/ zamietol. Tretím výrokom žalobu vo vzťahu k žalobcovi 2/ zamietol. Žalovanej 1/ a žalovanej 2/ uložil povinnosť zaplatiť spoločne a nerozdielne náhradu trov právneho zastúpenia žalobkyne 1/, ktorých výška bude vyčíslená po právoplatnosti tohto rozsudku.

Žalovaným 1/ a 2/ náhradu trov konania vo vzťahu k žalobcovi 2/ nepriznal. Žalovaným 1/ a 2/ zároveň uložil povinnosť spoločne a nerozdielne zaplatiť súdny poplatok vo výške 316 € a trovy štátu v sume 75,22 € na účet tunajšieho súdu, všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

3. Krajský súd v Nitre (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 11. mája 2017 sp. zn. 9 Co 267/2016 rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom vyhovujúcom výroku vo vzťahu k žalobkyni 1/ potvrdil. V napadnutom zamietajúcom výroku vo vzťahu k žalobkyni 1/ rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovaná 1/ a žalovaná 2/ sú povinné zaplatiť žalobkyni 1/ sumu 5 000 € titulom náhrady nemajetkovej ujmy, a to v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhej zo žalovaných, a vo zvyšnom zamietajúcom výroku týkajúcom sa sumy 10 000 € rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. V napadnutom zamietajúcom výroku vo vzťahu k žalobcovi 2/ rozsudok súdu prvej inštancie zamenil tak, že žalovaná 1/ a žalovaná 2/ sú povinné zaplatiť žalobcovi 2/ sumu 3 000 € titulom náhrady nemajetkovej ujmy, a to v lehote 15 dní od právoplatnosti tohto rozsudku s tým, že plnením jednej zo žalovaných zaniká v rozsahu plnenia povinnosť druhej zo žalovaných a vo zvyšnom zamietajúcom výroku týkajúcom sa sumy 17 000 € rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. V napadnutých výrokoch o náhrade trov konania rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobkyni 1/ a žalobcovi 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. V napadnutom výroku o povinnosti zaplatiť súdny poplatok rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie; v napadnutom výroku o povinnosti zaplatiť trovy štátu rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že v preskúmvanej veci bolo preukázané, že zásah do osobnostných práv žalobcov 1/ a 2/, t. j. do ich práva na súkromný a rodinný život, bol spôsobený pri dopravnej nehode, ktorú zavinil K. C., zamestnanec žalovanej 1/ pri plnení pracovných úloh, motorovým vozidlom žalovanej 1/, v dôsledku ktorej dopravnej nehody Z. zomrel I. E., otec žalobkyne 1/ a starý otec žalobcu 2/; žalovaná 2/ je poisťovňou, s ktorou v čase vzniku škody bola žalovaná 1/ (zamestnávateľ škodcu) v povinnom zmluvnom vzťahu titulom poisťnej zmluvy č. XXXXXXXXXXX/XXX o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Po prejednaní uvedenej právnej veci, v rozsahu a z dôvodov podaných odvolaní všetkými stranami sporu, odvolací súd poznamenal, že súd prvej inštancie vec správne právne posúdil z hľadiska ustálenia záveru o dôvodnosti uplatneného nároku žalobcov 1/ a 2/ vo vzťahu k oboj žalovaným, a tak správne právne posúdil i otázku pasívnej vecnej legitímácie oboch žalovaných v tomto konaní. S ohľadom na dôvody podaných odvolaní, vo vzťahu k odvolaniu podaného žalovanou 1/, súd prvej inštancie v napadnutom rozhodnutí ustálil správny právny záver o existencii pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 1/ ako zamestnávateľa K. C., ktorý ako jej zamestnanec v rámci plnenia pracovných úloh motorovým vozidlom spôsobil 24. novembra 2010 dopravnú nehodu s fatálnymi následkami. Poznamenal, že existenciu pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 1/ súd prvej inštancie vyčerpávajúco odôvodnil v napadnutom rozhodnutí, i s poukazom na rozhodovaciu činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a s týmito právnymi závermi sa odvolací súd v celom rozsahu stotožnil. Zhodne so súdom prvej inštancie odvolací súd zvýraznil, že pre právnické osoby je charakteristické práve to, že svoju vôľu vytvárajú prostredníctvom tých fyzických osôb, ktoré sú na to určené. Teda len prostredníctvom fyzických osôb právnická osoba prejavuje svoju vôľu navonok, koná, robí právne úkony, zakladá právne vzťahy a pod. Pokiaľ bol neoprávnený zásah do osobnostných práv fyzickej osoby spôsobený niekým, kto bol použitý právnickou osobou na realizáciu činnosti tejto právnickej osoby, považuje sa takýto zásah spôsobený priamo právnickou osobou, pričom pri ustálení tohto záveru je potrebné v súlade s ustanovením § 853 Občianskeho zákonníka použiť analógiu s ustanovením § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka. K tvrdeniu žalovanej 1/, že nemožno na základe objektívnej zodpovednosti za prevádzku motorového vozidla postihnúť prevádzateľa vozidla len preto, že práve týmto prostriedkom bol spáchaný trestný čin, uviedol, že pokiaľ je namieste analogické použitie ustanovenia § 420 ods. 2 Občianskeho zákonníka pri určení, či zodpovednosť za zásah do osobnostných práv nesie fyzická osoba bezprostredne konajúca alebo právnická osoba, za ktorú fyzická osoba konala v rámci výkonu činností, ktorými bola poverená touto právnickou osobou, je rovnako na mieste analogické použitie ustanovenia § 427 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Konštatoval, že tak ako podľa okolností konkrétneho prípadu zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla prevádzkovateľ vozidla poškodenému, zodpovedá tento prevádzkovateľ aj za nemajetkovú ujmu spôsobenú na chránených osobnostných právach fyzickej osobe (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp.

zn. 3 Cdo 228/2012). K nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 2/ odvolací súd uviedol, že rovnako ako v prípade správneho posúdenia pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 1/, súd prvej inštancie ustálil správne právne závery i o existencii pasívnej vecnej legitímácie žalovanej 2/. Podstatným z hľadiska posúdenia dôvodnosti žalobcami 1/ a 2/ uplatneného nároku vo vzťahu k žalovanej 2/ bolo ustálenie, či je nárok žalobcov na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch možné subsumovať na plnenie v zmysle ustanovenia § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. Odvolací súd poznamenal, že v tejto súvislosti súd prvej inštancie správne poukázal na rozhodnutie ESD vo veci C-22/12. Podľa názoru odvolacieho súdu, uvedený rozsudok jednoznačným spôsobom rieši otázku zodpovednosti poisťovne. Hoci Súdny dvor v uvedenom rozsudku viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka (§ 11 a § 13) každému z týchto štátov umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Konštatoval, že možno ustáliť, že týmto rozsudkom je prekonaný aj skorší názor Najvyššieho súdu SR v konaní 4 Cdo 168/2009, na ktorý žalovaná 2/ poukazovala a rovnako je potrebné uviesť, že i rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 3 Cdo 301/2012 v obdobnej záležitosti bolo prekonané následnou rozhodovacou činnosťou Ústavného súdu SR (I. ÚS 474/2016-17 zo 17. augusta 2016, III. ÚS 666/2016-36, III. ÚS 646/2015, III. ÚS 666/2016). Uviedol, že potom s použitím eurokonformného výkladu pojmov „náhrada škody na zdraví“ v § 4 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a s prihliadnutím k samotnému účelu povinného zmluvného poistenia, z hľadiska zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby vyvolaný prevádzkou motorového vozidla sa v rámci náhrady škody odškodňuje aj nemajetková ujma spôsobená pozostalým po obeti dopravnej nehody, za ktorú možno priznať náhradu peňažnou formou podľa § 13 Občianskeho zákonníka, ktorú v širšom ponímaní treba považovať za škodu na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. Takáto náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch preto spadá do rozsahu povinného zmluvného poistenia. Odvolací súd k uvedenému doplnil, že eurokonformný výklad prichádza do úvahy predovšetkým vtedy, ak je vnútroštátny predpis nepresný a necháva súdnemu orgánu priestor pre úvahu, resp. eurokonformná interpretácia môže poslúžiť na účely vyplnenia medzery vnútroštátneho právneho predpisu ustanoveniami práva Únie. Vnútroštátny súd, ktorý aplikuje vnútroštátne právo, je pritom povinný vykladať ho čo najviac v zmysle znenia a cieľov smernice, aby sa dosiahol smernicou sledovaný účinok. Zásada eurokonformného výkladu vnútroštátneho práva platí nielen v prípade vnútroštátnych ustanovení osobitne prijatých na vykonanie smernice, ale vzťahuje sa na vnútroštátne právo ako celok, vrátane vnútroštátnej judikatúry. Vnútroštátne orgány aplikácie práva majú pritom v rámci svojich právomocí vždy usilovať o eurokonformný výklad vnútroštátneho práva, aby sa zabezpečila úplná účinnosť smernice a dosiahnutie jej cieľa, bez ohľadu na to, či ustanovenia použité pri výklade majú alebo nemajú priamy účinok. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd, zhodne so súdom prvej inštancie, konštatoval, že nárok žalobcov 1 / a 2 / na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je nárokom, ktorý je krytý povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, keď v zmysle § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z.z. je za škodu na zdraví potrebné považovať aj nemajetkovú ujmu. Z hľadiska výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy vo vzťahu k žalobkyni 1/ a jej nepriznaniu vo vzťahu k žalobcovi 2/, s ohľadom na dôvody podaného odvolania žalobcami odvolací súd uviedol, že súd prvej inštancie i v tejto časti rozhodovania správne zistil skutkový stav veci, na vec aplikoval správne ustanovenia právnych predpisov, avšak vec z hľadiska priznanej (resp. v prípade žalobcu 2/ nepriznanej) výšky náhrady nesprávne právne posúdil, čo viedlo odvolací súd k záveru o potrebe zmeny rozhodnutia súdu prvej inštancie v tejto časti (vo vzťahu k jednotlivým výrokom rozhodnutia súdu prvej inštancie k potvrdeniu, resp. zmene). V prejednávanej veci z napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie síce vyplýva, že pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy pre oboch žalobcov súd prihliadal na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, tak ako to ustanovuje § 13 ods. 3 Občianskeho zákonníka, avšak na rozdiel od súdu prvej inštancie odvolací súd, majúci na zreteli jednotlivé aspekty danej veci, mal za to, že za primeranú závažnosť vzniknutej ujmy, ako i okolnostiam, za ktorých k porušeniu práva došlo, je v prípade žalobkyne 1/ potrebné považovať náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10 000 € a v prípade žalobcu 2/ vo výške 3 000 €. O náhrade trov konania (prvoinštančného i

odvolacieho) vo vzťahu k obom žalobcom rozhodol odvolací súd v zmysle § 396 ods. 1, 2 a § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“).

4. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná 2/ dovolanie, prípustnosť ktorého vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Uviedla, že odvolací súd nesprávne vec právne posúdil, keď dospel k záveru, že nemajetková ujma pozostalých po obetiach dopravných nehôd spadá pod rozsah krytia podľa povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla podľa zákona č. 381/2001 Z.z. a že z tohto dôvodu je v spore pasívne legitimovaná. Mala za to, že pri riešení tejto právnej otázky sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a v tom smere poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 168/2009, 3 Cdo 301/2012, 3 Cdo 18/2013, 3 Cdo 176/2012 a 3 Cdo 32/2007. Ďalej uviedla, že z rozsudku odvolacieho súdu je zrejmé, že odvolací súd sa pokúša údajným eurokonformným a extenzívnym výkladom pojmu škoda dosiahnuť cieľ, a to priznať smerniciam EÚ priamy účinok vo vzťahu k žalovanej 2/. Je však toho názoru, že v zmysle súčasne platného a účinného vnútroštátneho práva uplatniteľného vo veci samej nie je pasívne legitimovaným na uplatňovanie nárokov z titulu zásahu do osobnostných práv žalobcov, nakoľko zákon č. 381/2001 Z.z. sa nevzťahuje na náhradu nemajetkovej ujmy a povinnosť zahrnúť tento inštitút do poistných zmlúv žalovanej 2/ žiadnym spôsobom neukladá. Súdny dvor Európskej únie podáva výklad práva Únie, teda v predmetnej veci podal výklad smerníc zaoberajúcich sa poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú motorovými vozidlami, za žiadnych okolností však nepodal a ani nemohol podať výklad vnútroštátnych predpisov. Z uvedených dôvodov žiadala, aby dovolací súd rozhodnutia súdov oboch nižších inštancií zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, resp. rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobu voči žalovanej 2/ zamietne.

5. Žalobcovia sa k dovolaniu žalovanej 2/ písomne nevyjadrili.

6. Žalovaná 1/ v písomnom vyjadrení k dovolaniu žalovanej 2/ okrem iného uviedla, že odvolací súd sa neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu a vzhľadom k tomu žiadala dovolanie žalovanej 2/ ako nedôvodné odmietnuť alebo zamietnuť.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

9. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

9.1. Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9.2. Podľa § 432 ods. 1, 2 CSP dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci. Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

9.3. Vychádzajúc z citovaných zákonných ustanovení je zrejmé, že na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať dovolaním, v ktorom sa namieta nesprávne právne posúdenie veci, musí byť splnená nielen podmienka vymedzenia tohto dovolacieho dôvodu spôsobom uvedeným v § 432 CSP, ale musia byť splnené aj predpoklady prípustnosti dovolania vyplývajúce z ustanovenia § 421 CSP.

10. Žalovaná 2/ v dovolaní uviedla, že prípustnosť jej dovolania vyplýva z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

11. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnu (nie skutkovú) hmotnoprávnej alebo

procesnoprávnej povahy, ktorú odvolací súd riešil a na jej riešení založil svoje rozhodnutie. Otázka relevantná podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP musí byť procesnou stranou vymedzená v dovolaní jasným, určitým, zrozumiteľným spôsobom, ktorý umožňuje posúdiť prípustnosť (prípadne aj dôvodnosť) dovolania. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“.

12. V danom prípade z obsahu dovolania je zrejmé, že žalovaná 2/ za otázku, ktorá je podľa jej názoru relevantná podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, označila otázku pasívnej vecnej legitímácie poisťovateľov na náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd podľa zákona č. 381/2001 Z.z. Podľa názoru dovolacieho súdu žalovaná 2/ takto v dovolaní riadne vymedzila právnu otázku spôsobom, ktorý zodpovedá § 421 ods. 1 písm. a/ CSP; zároveň náležite konkretizovala rozhodnutia dovolacieho súdu, z ktorých vyvodzuje odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. V dovolacom konaní bolo preto potrebné pristúpiť k posúdeniu, či dovolateľkou označené rozhodnutia predstavujú „odklon“ od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v zmysle uvedeného ustanovenia.

13. Najvyšší súd už v niektorých rozhodnutiach uviedol, že „ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovisk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali“ (porovnaj napr. sp. zn. 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 158/2017, 4 Cdo 95/2017, 5 Cdo 87/2017, 6 Cdo 21/2017 a tiež 6 Cdo 129/2017). Do ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovisk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletin Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovisk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

14. Pri riešení nastolenej právnej otázky treba vychádzať z rozsudku ESD C-22/12 vo veci Haasová zo dňa 24. októbra 2013, v ktorom ESD vyslovil záver, že príslušné ustanovenia smerníc (Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972, Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 zmenenej a doplnenej smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/14/ES z 11. mája 2005 a tiež Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990) o aproximácii právnych predpisov členských štátov týkajúcich sa poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu (v zmysle hmotnej i nehmotnej ujmy) upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. Podľa názoru ESD, ak vnútroštátne (slovenské) právo upravuje v týchto prípadoch (dopravných nehôd) zodpovednosť poisteného v dvoch právnych inštitútoch, a to v inštitúte zodpovednosti za škodu ako aj v inštitúte zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnostných práv, musia byť oba tieto druhy zodpovednosti predmetom poistného krytia.

14.1. Ústavný súd SR v uznesení sp. zn. I. ÚS 474/2016 zo 17. augusta 2016, uviedol, že hoci Súdny dvor Európskej únie viackrát zdôraznil, že nie je oprávnený vykladať ustanovenia vnútroštátneho práva, je zjavné, že ako vnútroštátne právo Českej republiky, tak aj vnútroštátne právo Slovenskej republiky prostredníctvom konkrétnych ustanovení Občianskeho zákonníka umožňuje blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravných nehodách priznať náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá má byť krytá z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel. Ďalej uviedol, že k záveru o potrebe krytia pozostalým priznanej náhrady nemajetkovej ujmy z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla dospel s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel zohľadňujúc skutočnosť, že neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby bol vyvolaný

prevádzkou motorového vozidla, v súvislosti s ktorou vzniknutá zodpovednosť za spôsobené škody je predmetom povinného zmluvného poistenia v zmysle zák. č. 381/2001 Z.z.

15. Na uvedené závery ESD a Ústavného súdu SR nadviazal Najvyšší súd SR v rozhodnutí sp. zn. 6 MCdo 1/2016 z 31. júla 2017, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a súdov SR č. 8/2018 pod č. R 61/2018 v znení právnej vety: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“. V uvedenom rozhodnutí najvyšší súd vysvetlil, že pri výklade pojmu škoda pre účely zákona č. 381/2001 Z.z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože citovaný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa pojmy „akákoľvek ujma alebo škoda“ alebo „akákoľvek škoda“, z čoho je zrejmé, že komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú a aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú a aj nemajetkovú.

15.1. K rovnakému záveru na základe právneho názoru vysloveného v rozsudku sp. zn. 6 MCdo 1/2016 z 31. júla 2017 dospel najvyšší súd aj v ďalších rozhodnutiach, a to sp. zn. 2 Cdo 33/2017, 2 Cdo 41/2018, 6 Cdo 143/2017, 6 Cdo 206/2017, 6 Cdo 80/2018, 8 Cdo 6/2018 a sp. zn. 8 Cdo 177/2018. K rovnakému právnemu názoru dospel taktiež aj ústavný súd vo svojich rozhodnutiach, a to sp. zn. I. ÚS 474/2016, III. ÚS 646/2015, I. ÚS 206/2015 a III. ÚS 666/2016.

16. Na základe vyššie uvedeného, dovolací súd považuje označené rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v bode 15.1. za rozhodnutia, ktoré predstavujú ustálenú prax v riešení otázky pasívnej legitimácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, od ktorej sa odvolací súd neodklonil. Touto ustálenou praxou bol zároveň prekonaný právny názor uvedený v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Cdo 168/2009, 4 Cdo 139/2011, 8 Cdo 219/2016, 3 Cdo 172/2012 a 3 Cdo 301/2012, na ktoré poukazovala dovolateľka. Nebol preto splnený predpoklad prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, t. j. odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu.

17. So zreteľom na uvedené dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalovanej 2/ nie je podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP prípustné. Dovolací súd neprípustné dovolanie žalovanej 2/ preto odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

18. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

19. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.